

OBSAH ...

PŘEDMLUVA	2
NOVINKY EVROPSKÉ AGENTURY PRO ROZVOJ SPECIÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	3
1. NOVÉ WEBOVÉ STRÁNKY AGENTURY	3
2. PRŮVODCE DOSTUPNOSTÍ VYŠŠÍHO VZDĚLÁNÍ	3
3. HODNOCENÍ V INKLUZIVNÍCH PODMÍNKÁCH	4
ZPRÁVY Z ČLENSKÝCH ZEMÍ AGENTURY	6
4. DÁNSKO – PROJEKT JOINT ACTION: PODNĚT PRO ZKOUMÁNÍ INKLUZE	6
5. ŘECKO – SOUČASNÉ REFORMY HELÉNSKÉHO VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU	6
6. ŠPANĚLSKO – „TOTS MÚSICS, TOTS DIFERENTS“ (CO MUZIKANT, TO ROZDÍL)	7
7. FRANCIE – DVĚ NOVÉ PRŮKOPNICKÉ INICIATIVY VE VÝZKUMU A VZDĚLÁVÁNÍ	8
8. PORTUGALSKO – NOVÁ KNIŽNÍ EDICE PODPORUJE GRAMOTNOST	9
9. ISLAND – UNIVERZITNÍ PROGRAM PRO STUDENTY S POSTIŽENÍM INTELEKTU.	9
10. ŠVÉDSKO – KAŽDODENNÍ ŠKOLNÍ ŽIVOT ŽÁKŮ S TĚLESNÝM POSTIŽENÍM: ETNOLOGICKÁ STUDIE	10
11. LUCEMBURSKO – NOVÁ „ZÁKLADNÍ ŠKOLA“	10
12. BELGIE (VLÁMSKY HOVOŘÍCÍ KOMUNITA) – NÁVRH NOVÉHO RÁMCE PODORY UČENÍ	11
13. NĚMECKO – RATIFIKACE ÚMLUVY OSN O PRÁVECH OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	12
14. VELKÁ BRITÁNIE (ANGLIE) – ÚSPĚCH PRO VŠECHNY: DOBRÉ ZÁVĚRY PRO DĚTI A MLÁDEŽ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A S POSTIŽENÍM	13
INFORMACE O VÝTISKU	14

PŘEDMLUVA

Milí čtenáři,

v tomto vydání EuroNews Vám přinášíme zajímavé články o aktivitách našich členských zemí a také poslední novinky z Agentury.

Věřím, že pro Vás budou tyto informace zajímavé a užitečné!

Pokud byste chtěli vědět více, můžete věnovat svůj čas návštěvě našich stránek, kde můžete stále sledovat informace z různých zemí, jejich současnou legislativu a iniciativy v Evropě nebo si můžete podrobně projít výsledky našich výzkumů, které provádíme v našich 27 členských zemích.

V současné době se toho děje velmi mnoho, proto nemohu popsat všechny události, ovšem rád bych se s Vámi podělil o ty nejdůležitější:

Právě jsme ukončili hlavní tematický projekt zaměřený na jedno z nejžhavějších témat v Evropě: „Multikulturní rozmanitost a speciální vzdělávání“. Zároveň dokončujeme další dva projekty – jeden se v jednotlivých zemích zaměřuje na vývoj, který udělaly v oblasti „Včasné intervence“, a druhý je zaměřený na to, jak mohou být vytvářeny na evropské úrovni soubory „Indikátorů pro prostředí inkluzivního vzdělávání“. Nyní tyto projekty dokončujeme a v dalším EuroNews se s Vámi podělíme o nové informace.

Tento rok zahajujeme projekty, které se týkají nových prioritních oblastí našich členských zemí. Jeden z nich se zaměřuje na „Vzdělávání učitelů pro inkluzi“ a zapojil jako zúčastněné pozorovatele reprezentanty Evropské komise a Mezinárodního výboru pro vzdělávání UNESCO. Další projekt, který realizujeme se zapojením Cedefop a OECD, se zabývá „Odborným vzděláváním a praxí“.

Během roku 2010 budeme spolupracovat s UNESCO se Sekretariátem vzdělání pro všechny, abychom vytvořili databázi, která bude prezentovat inovativní příklady politiky a praxe inkluzivního vzdělávání. Tyto příklady budou ilustrovat politická opatření doporučená v dokumentu UNESCO „Policy Guidelines on Inclusion in Education“.

Další důležitou událostí příštího roku bude mezinárodní konference, kterou v březnu pořádá Agentura a Ministerstvo školství Španělska u příležitosti španělského předsednictví EU. Konference bude reflexí současného vývoje inkluzivního vzdělávání se zaměřením na cíle Lisabonu v roce 2010. Zároveň je naším dalším cílem výměna zkušeností v této oblasti se zeměmi Latinské Ameriky.

Věříme, že v tomto vydání EuroNews o speciálním vzdělávání naleznete dostatek informací. Jako vždy budeme rádi za Vaši zpětnou vazbu. Použijte, prosím, kontaktní informace na konci vydání v případě, že se na nás budete chtít obrátit.

Přejeme Vám příjemné čtení!

Cor Meijer

Ředitel

1. NOVÉ WEBOVÉ STRÁNKY AGENTURY

Během minulého roku Agentura vytvořila zcela nové webové stránky, které byly spuštěny na jaře roku 2009!

Vývoj nových stránek byl veden společně s Institutem pro studium a výzkum (Institute for Learning and Research Technology – ILRT) na Univerzitě v Bristolu ve Velké Británii <http://www.ilrt.bris.ac.uk/>. Průzkum uživatelů byl prováděn online a další informace byly shromažďovány reprezentanty členských zemí. Všechny výsledky byly využity k vývoji struktury a designu nových webových stránek.

V současné době máme k dispozici na základě doporučení uživatelů následující:

- Novinky byly rozšířeny o náš časopis EuroNews, tiskové zprávy a o elektronický bulletin. Nejaktuálnější informace v novinkách jsou dostupné také na domovské stránce, kde mohou uživatelé požádat o zaslání novinek z Agentury;
- Všechny informace z našich členských zemí jsou nyní také dostupné přímo z domovské stránky nebo prostřednictvím interaktivních odkazů;
- Na každé stránce věnované jednotlivé zemi jsou vypsány odkazy na všechny publikace dostupné v národním jazyce;
- Webová stránka je nyní vybavena také vyhledávačem, který uživateli umožňuje rychleji nalézt specifickou informaci, která je pro něj důležitá;
- Byla zlepšena dostupnost stránek, které odpovídají standardům W3C.

Rádi bychom pozvali všechny čtenáře, aby si prohlédli naše webové stránky na: www.european-agency.org

2. PRŮVODCE DOSTUPNOSTÍ VYŠŠÍHO VZDĚLÁNÍ

<http://www.european-agency.org/agency-projects/HEAG>

Webová stránka Průvodce dostupností vyššího vzdělání (The Higher Education Accessibility Guide – HEAG) je jedinečným průvodcem poskytovanými službami v institucích vyššího vzdělání v Evropě (Higher Education Institutions – HEIs) pro osoby s postižením.

HEAG poskytuje různé druhy informací důležitých pro studenty s postižením, kteří přemýšlejí o studiu v zahraničí. Záměrem je, aby informace pomohla studentům a odborníkům, kteří je provázejí, podpořit tyto mladé lidi ve výběru z nabízených studijních programů a výměnných aktivit.

Experti projektu z 26 členských zemí Agentury včetně odborníků z Chorvatska a ze Slovenska spolupracovali na vytvoření specifických informací, které jsou dostupné:

- Na stránkách jednotlivých zemí, které nabízejí konkrétní informace o vyšším vzdělání;
- Přes databázi HEAG, která uživateli umožňuje vyhledávat odborné služby a dostupnou podporu pro studenty vyššího vzdělávání v jednotlivých zemích.

Ze stránek jednotlivých zemí je možný přístup k informacím, které se týkají podpory studentů s postižením, národní koncepce vyššího vzdělávání a postižení. Tyto stránky

obsahují také kontaktní informace klíčových osob – včetně expertů projektu HEAG – ve zvolené zemi.

Navíc můžete vyhledávat konkrétní instituce a zjistit dostupnost služeb pro podporu osob s postižením tak, že využijete přímých odkazů na hledanou databázi. Všechny informace jsou dostupné v angličtině a v jazyce dané země, ke které se informace vztahuje.

Informace v databázi budou aktualizovány každé dva roky.

Pro více informací nás, prosím, kontaktujte na: heag@european-agency.org

3. HODNOCENÍ V INKLUZIVNÍCH PODMÍNKÁCH

Více než 150 účastníků z 27 zemí se setkalo na konferenci s názvem „Hodnocení v inkluzivních podmínkách“, která byla organizována společně Ministerstvem školství a kultury Kypru a Evropskou agenturou pro rozvoj speciálního vzdělávání v Limassolu na Kypru ve dnech 23.–24. října 2008. Konference byla vyvrcholením tříleté práce, která zkoumala politiku a praxi hodnocení, která podporuje inkluzi v hlavním vzdělávacím proudu.

Projekt „Hodnocení v inkluzivních podmínkách“ začal v roce 2004, kdy se sešli zástupci Sboru reprezentantů a shodli se na tom, že problematika „hodnocení“ je pro rozvoj inkluze důležitou oblastí. Projekt Agentury byl rozdělen do dvou fází: 1. fáze (2005–2006) a 2. fáze (2006–2008). Do první fáze bylo zapojeno 23 zemí a zaměřovaly se na základní vzdělávání, na druhé fázi projektu participovalo 26 zemí. V této fázi se hlavní předmět zájmu rozšířil o střední vzdělávání.

Během první fáze se účastníci projektu snažili objasnit význam termínu „inkluzivní hodnocení“ a po důkladné analýze legislativních dokumentů a diskusi o současné praxi se shodli na společné definici:

Přístup k hodnocení v zařízeních hlavního vzdělávacího proudu, v nichž koncepce a praxe směřuje k co nejvyšší podpoře procesu učení všech žáků. Celkovým cílem hodnocení v inkluzivních podmínkách je, aby všechny koncepce a postupy procesu hodnocení podporovaly úspěšnost inkluze a zapojení všech žáků ohrožených exkluzí, včetně těch se speciálními vzdělávacími potřebami.

Druhá fáze zahrnovala návštěvy pěti vzdělávacích zařízení, která využívají inovativních postupů v inkluzivním hodnocení: Poradenské centrum v Reutte v Tyrolsku, Rakousko; škola Peder Lykke School ve spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou v Kodani, Dánsko; škola v Montluçon, Francie; Spolkové centrum podpory pro zrakově postižené, LFS-Schleswig, Německo a Cavendish School, Runcorn, Velká Británie (Anglie) a jejich partnery v hlavním vzdělávacím proudu. Během dvou návštěv v každém zařízení měli odborníci z různých zemí možnost vidět různá školní prostředí a diskutovat o příkladech praxe v hodnocení.

Rozhodujícím zjištěním projektu bylo, že inkluzivní hodnocení by mělo být neustálým procesem, který angažuje učitele běžných škol, rodiče a samotné žáky spíše, než jen odborníky mimo běžnou třídu. Přístupy, metody, nástroje a participující osoby by měly plně akceptovat, že inkluzivní hodnocení je nejdůležitější součástí procesu vzdělávání a učení.

Další důležité zjištění v rámci projektu se pojí s konceptem Hodnocení *pro* učení a jak může být tento koncept aplikován v hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Bylo prokázáno, že Hodnocení *pro* učení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami i bez nich je postaveno na stejných principech. Jediným rozdílem v hodnocení

pro učení je v podstatě typ nástroje a metoda hodnocení/komunikace, kterou učitel používá.

Projekt dospěl k závěru, že hodnocení je podstatnou oblastí rozvoje inkluzivního vzdělávání a že odborníci v politice i v praxi potřebují přemýšlet o své koncepci a praxi v hodnocení v kontextu inkluzivních principů.

Informace o hlavních závěrech projektu lze nalézt v různých materiálech Agentury včetně závěrečné zprávy *Hodnocení v inkluzivním prostředí – klíčové otázky pro vzdělávací politiku a praxi*, která prezentuje nejdůležitější zjištění z první fáze projektu. V této zprávě jsou popsány informace o koncepci a praxi v hodnocení ve 23 zemích a je doplněna shrnutím.

Na stránkách Agenury jsou k dispozici tyto krátké zprávy:

Implementace inkluzivního hodnocení – prezentuje názory lidí z legislativy a praxe, kteří hovoří o svých zkušenostech, čímž jsme poukázali na propojení klíčových otázek týkajících se uplatnění inkluzivního hodnocení.

Hodnocení pro učení a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami – se zabývá konceptem hodnocení pro učení a jak může být tento koncept aplikován v hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Rámcové indikátory inkluzivního hodnocení – prezentuje skupiny hlavních indikátorů a s nimi spojené předpoklady, které mohou sloužit jako vodítka pro pochopení podstaty a vývoje strategií, způsobů a praxe v inkluzivním hodnocení.

Kyperská doporučení k inkluzivnímu hodnocení – je výsledek diskuzí a společných závěrů zástupců členských zemí, kteří se zúčastnili konference Agentury pořádané v Limassolu v říjnu roku 2008. Prezentuje jejich společná doporučení pro vytvoření postupů hodnocení, které podporují inkluzi. *Kyperská doporučení* byla ministrem školství Kypru rozšířena mezi všechny kolegy z ministerstev v Evropě.

Webové stránky *Hodnocení v inkluzivním prostředí* – (<http://www.european-agency.org/agency-projects/assessment-in-inclusive-settings>) prezentují všechny materiály, které jsou výsledkem tříletého projektu. Zahrnují informace o nominovaných expertech, kteří se projektu účastnili, a soubor materiálů z 1. a 2. fáze. Jsou zde dostupné také níže uvedené materiály:

- *Zprávy jednotlivých zemí v plném znění*, které užívají dohodnuté termíny v rámci projektu;
- *Platforma doporučení* – nástroj, který pomáhá čtenářům, aby si prošli všechna doporučení prezentovaná v závěrečné zprávě z první fáze projektu společně se zprávami z projektu jednotlivých zemí;
- *Seznam mimoevropské literatury*;
- *Průvodce zdrojovými materiály o hodnocení*, který obsahuje informace z 25 zemí, které byly sesbírány během druhé fáze projektu.

Pro více informací, prosím, shlédněte stránky www.european-agency.org/agency-projects/assessment-in-inclusive-settings nebo kontaktujte: secretariat@european-agency.org

ZPRÁVY Z ČLENSKÝCH ZEMÍ AGENTURY

4. DÁNSKO – PROJEKT JOINT ACTION: PODNĚT PRO ZKOUMÁNÍ INKLUZE

Společně s Agenturou pro rozvoj speciálního vzdělávání zkoumali zaměstnanci školy Peder Lykke School ve spolupráci s pedagogicko psychologickou poradnou (PPR) v Kodani nové cesty v účasti rodičů na životě školy v rámci projektu Joint Action.

Dvě pracovnice centra, které vyvíjelo tento společný projekt, Kirsten Hansenová, konzultantka pro rozvoj, a Jette Lentzová, vedoucí psychologického poradenství, popsaly projekt takto:

„Odbor péče o děti a mládež v Kodani podporuje místní politiky v rozvoji metod a strategií pro inkluzi na poli speciálního vzdělávání. Metody aplikované v projektu Joint Action jsme použili a představili nejen v naší městské části (Střed města), ale také v jiných školách ve městě Kodani. Navíc psychologové, kteří pracují v pedagogicko psychologické poradně v naší části města, nyní používají ve své práci více holistický přístup.

Magistrát města Kodaně se rozhodl iniciovat reformu speciálního školství, aby byla dětem se speciálními potřebami zajištěna inkluze do Folkeskole. Reforma byla zavedena zároveň s projektem Joint Action, a umožnila nám tak získat vliv a rozšířit informace v oblasti správy věcí pro děti a mládež.

V září 2008 jsme pořádali konferenci na radnici v Kodani. Zástupci Agentury z projektu Hodnocení v inkluzivních podmínkách prezentovali své názory a postoje společně s několika dánskými výzkumníky řadě odborníků a zastupitelům města. Vydali jsme také DVD o projektu [prosím, využijte pro více informací kontakt uvedený níže].

Od té doby se vše vyvíjelo velmi rychle. Z 8 městských částí Kodaně byl Střed města vybrán pro pilotáž reformy speciálního školství. Aktivita v této městské části se stanou modelem pro ostatní části města.

Pro účast na projektu jsme byli vybráni, neboť jsme participovali na projektu Agentury, který zkoumal vývoj hodnocení v Evropě. Tento projekt nám dobře umožnil sdílet mezinárodní informace a ovlivňovat politiku a metody inkluze ve městě Kodani.“

Pro více informací, prosím, kontaktujte: Kirsten Hansenovou, konzultantku pro rozvoj, e-mail: Kirsha@Buf.Kk.Dk, nebo Jette Lentzovou, vedoucí psychologického poradenství odboru péče o děti a mládež, e-mail: Jette.Lentz@Buf.Kk.Dk, obě z Městského odboru v Kodani, Dánsko.

5. ŘECKO – SOUČASNÉ REFORMY HELÉNSKÉHO VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU

Řecká vláda nedávno přijala soubor nových strategických cílů, které se zaměřují na terciární vzdělávání. Vláda úspěšně podpořila iniciativy, které byly zakotveny v legislativě v letech 2004 až 2007, s cílem sjednotit se s Evropskými vzdělávacími standardy a měřítky.

Cíle jsou zaměřeny na revidování legislativního rámce týkajícího se: a) Struktury vzdělávacích institucí, b) nové kanceláře pro nostrifikaci vysokoškolského vzdělání (L 3328/2005), c) zajištění kvality vyššího vzdělání (HE), d) programů celoživotního vzdělávání a možnosti postgraduálního studia (L 3369 & 3404/2005), e) založení Helénské mezinárodní univerzity (L3391/2005) a jiných zákonů vztahujících se k využívání ICT ve vyučování, k odbornému vzdělání, rovnému postavení mužů a žen, k požadavkům

pro přístup k vyššímu vzdělání a ke kritériím pro kvalifikaci. Můžeme zdůraznit dvě zásadní změny:

1. Reformy v řízení inkluzivních škol – vzdělávání všech žáků probíhá v hlavním vzdělávacím proudu, který zohledňuje jejich specifické vzdělávací potřeby; např. interkulturní vzdělávání pro žáky etnických minoritních skupin a speciální vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Byly však založeny školy pro muslimskou minoritu.

2. Reformy v systému vzdělávání učitelů – v letech 2005–2007 řídil Pedagogický institut důležitý program pro vzdělávání učitelů. Učitelé jsou v oblasti speciální pedagogiky vzdělávání v rámci běžného systému. Zákon o speciálním vzdělávání jasně vymezuje, že „*Učitelé, kteří vyučují ve školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a v inkluzivních školách, mohou absolvovat programy dalšího vzdělávání v Regionálních centrech pro vzdělávání*“ společně se všemi ostatními učiteli základních a středních škol, jak je uvedeno v článku 4 zákona (tzn. všichni učitelé jsou vzdělávání v oblasti speciální pedagogiky). Od roku 2004 byly implementovány tyto programy:

Využívání ICT (informačních a komunikačních technologií) ve vyučování: program v rozsahu 100 hodin probíhá ve třech fázích: a) vědecký přístup k využívání ICT ve vyučování, b) proces vytváření a poskytování ICT pro vyučování ve školách a c) problémy, které ve školách vzniknou během vyučování s využitím informačních technologií a metody jejich řešení.

Vzdělávání ve využívání nových technologií: program s dotací 96 hodin se dvěma cíli, a) zlepšení využívání počítače učiteli a b) využití nových technologií ve vzdělávání.

Evaluace a výměna názorů: diskuse o problémech, se kterými se setkávali učitelé v uplynulém školním roce při používání nových knih, a evaluace jejich využitelnosti.

Kurs strategií zvládnání různých potřeb: program v rozsahu 50 hodin navštěvovaný učiteli základních a středních škol vytvořený pro obohacení znalostí, zlepšení praxe a posílení kompetencí učitelů v oblasti poruch učení a specifických dovedností žáků v inkluzivním prostředí, v oblasti problémů v chování (agresivita, násilí, poruchy emocionality) a v oblasti kulturní rozmanitosti.

Pro více informací, prosím, kontaktujte: Mariu Palaska-Ioannidisovou, národní koordinátorku Agentury: mpalask@sch.gr, nebo Mariu Michaelidouovou, členku Sboru reprezentantů Agentury: smi@acm.org.

6. ŠPANĚLSKO – „TOTS MÚSICS, TOTS DIFERENTS“ (CO MUZIKANT, TO ROZDÍL)

Valencie je v celém Španělsku známá svými hudebními kořeny; je domovem mnoha profesionálních hudebníků a hudebních asociací, které přispívají k hudebnímu vzdělání. Město Torrent je toho dobrým příkladem: má své auditorium a několik hudebních asociací pomáhá společně s konzervatoří vytvořit prostředí, které podporuje hudební vzdělání.

Konzervatoř v Torrentu je centrem přípravy studentů hudby na základní i na profesionální úrovni. Existuje od roku 1971 a během let posílila a vylepšila širokou škálu vzdělávacích aktivit nabízených studentům. Personál konzervatoře, který v současnosti tvoří 62 učitelů a 8 vedoucích zaměstnanců, je zde k dispozici 540 studentům.

V roce 2003 probíhal současně s Evopským rokem lidí s postižením projekt nazvaný „Tots músics, tots diferents“ (Co muzikant, to rozdíl), který byl navržen pracovníky konzervatoře a schválen Ministerstvem školství autonomní vlády Valencie. Tento projekt poprvé ve Španělsku umožnil, aby studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mohli absolvovat základní studium hudby.

Slogan „Tots músics, tots diferents“ nepohlíží na postižení jako na něco, co by mělo vyčleňovat děti z hudebního vzdělání.

Po pěti letech úspěšně studuje 12 studentů tohoto projektu, kteří dosáhli vysoké úrovně ve vzdělání i v oblasti sociální integrace. Tento úspěch by nebyl možný nebýt ohromného úsilí a nadšení celé pedagogické obce, a také nebýt podpory všech veřejných institucí (Ministerstva školství, zastupitelstva města Torrentu) a několika soukromých společností (Mediterranean Savings Bank).

Tento vzdělávací projekt se dočkal uznání ministerstva školství, v roce 2006 získal za kvalitu vyššího vzdělávání druhé místo v soutěži „Marta Mata Award“ a „v roce 2007 první místo pro centra vytvářející nové projekty pro studenty se speciálními potřebami v učení.“

Tento projekt byl tak novátorský, že změnil tradiční koncepci hudební konzervatoře, a jeho výsledkem je řada změn, jako např. změna ve vzdělávání učitelů a v postojích pedagogů, restrukturalizace centra a další změny v oblasti metodologie a zdrojů.

Projekt je originálním krokem v hledání sociální solidarity a spravedlnosti a alternativou pro mnoho mladých lidí, kteří jsou ve společnosti ohroženi vyčleňováním z příležitostí, jako je vzdělání.

Pro více informací, prosím, kontaktujte: Yolandu Jiménez Martínezovou, národní koordinátorku Agentury: yolanda.jimenez@educacion.es, Manuela Tomáse Ludeña, ředitele Konzervatoře v Torrentu, manuel_tomas@conservatoritorrent.net.

7. FRANCIE – DVĚ NOVÉ PRŮKOPNICKÉ INICIATIVY VE VÝZKUMU A VZDĚLÁVÁNÍ

Sympóziium s názvem „Čich, paměť a učení“, které se konalo v Paříži ve dnech 27. až 29. ledna 2009, bylo první událostí organizovanou výzkumnou skupinou „Handicap and Sensory Research Group“.

Výchozím bodem setkání byly dvě otázky vyplývající z vědeckého a pedagogického výzkumu, které jsou zaměřené na pět lidských smyslů: jak můžeme ke komunikaci využívat smyslu, který existuje již v prenatalním období, a jak můžeme zlepšit pedagogické aktivity pro osoby s postižením?

Sympóziium bylo výsledkem spolupráce mezi Evropským centrem degustace v Dijonu a Vyšším národním institutem vzdělávání mladých lidí s postižením a adaptovaného vyučování INS-HEA v Suresnes. Setkání se zaměřovalo na čichové vnímání, na smysl, který se těší jen malému zájmu, přestože je významný pro mnoho kognitivních zkušeností, jako je schopnost rozlišovat, paměť a libé prožitky.

Sympóziium mělo několik cílů: revizi současných znalostí na úrovni vědeckého a pedagogického výzkumu; ukázat, jak může čich pomoci v učení, zejména u mladých lidí s postižením; dát nové podněty k setkáním a výměnám, abychom mohli sdílet odborné znalosti v této oblasti.

Sympóziium „Čich, paměť a učení“ navštívili výzkumní pracovníci z různých zemí, lidé pracující ve zdravotnictví a ve školství, odborníci na čichové vnímání a rodiče dětí s postižením. Otázka čichového vnímání byla nahlížena z mnoha úhlů pohledu a zkušeností včetně spojitostí mezi čichem, emocemi a pamětí, vlivem čichu na proces učení mladých lidí s postižením a využitelností čichu ve zlepšení každodenního života osob s postižením.

Začleňování dětí s postižením – 12 a ½ denní kurz navštívilo 120 lidí pracujících s malými dětmi ve velkoměstě na severu Francie.

Kurz měl dva cíle: najít cesty pro možné zapojení dětí s postižením do struktur vytvořených pro malé děti a umožnit různým lidem v těchto zařízeních vzájemnou spolupráci a výměnu zkušeností.

Věnovali jsme se těmto tématům:

- Legislativní a institucionální rámec začleňování dětí s postižením;
- Expertíza nabídky institucí a místních asociací, se kterými je možné spolupracovat;
- Analýza doporučení v oblasti postižení, nemocí a obtíží, která mají souvislost se začleňováním, podporou a vzděláváním malých dětí s postižením.

Všichni účastníci dostali jako doporučený dokument zprávu Agentury o včasné intervenci s názvem *Raná péče: Analýza situace v Evropě – Klíčové aspekty a doporučení*.

Než bude projekt plošně zaveden v celé Francii, bude pilotně ověřován ještě ve dvou městech.

Pro více informací, prosím, kontaktujte: Nel Saumont, národní koordinátorku Agentury: international@inshea.fr

8. PORTUGALSKO – NOVÁ KNIŽNÍ EDICE PODPORUJE GRAMOTNOST

Nakladatelství CERCICA v Portugalsku vydalo edici dětských knih, která je přístupná všem dětem. S podporou Ministerstva školství a radními v Cascais shromáždilo nakladatelství tým odborníků, kteří společně dokázali vyplnit dosud existující mezeru na portugalském trhu.

Na trh byly uvedeny dvě publikace, *O Segredo do Sol e da Lua* a *O Gato Gatão Poeta de Profissão*. Každá kniha je prezentována ve čtyřech různých formátech: (i) psaná verze s interaktivním DVD, které obsahuje i zvukovou nahrávku; (ii) adaptovaná verze s piktogramy; (iii) verze v portugalském znakovém jazyce a (iv) v bodovém písmu. DVD také obsahuje metodická doporučení, která jsou prezentována hravou formou.

I kdybychom nebrali v úvahu individuální schopnosti každého čtenáře, děti a dospělí nyní mají k dispozici nástroj, který přispívá k rozvoji gramotnosti.

Více informací na stránkách: <http://www.editoracercica.com/>

9. ISLAND – UNIVERZITNÍ PROGRAM PRO STUDENTY S POSTIŽENÍM INTELEKTU

20. června 2009 své vysokoškolské vzdělání 22 studentů Univerzity Islandu s diplomem vytvořeným přímo pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami.

Program, který začal na podzim roku 2007, na Islandu poprvé nabízí univerzitní vzdělání lidem s postižením intelektu. Program byl organizován jako dvouletý výzkumný projekt na Fakultě sociálních studií a byl koncipován v souladu s oficiální politikou mezinárodní organizace pro podporu osob se speciálními vzdělávacími potřebami, úmluvou o lidských právech a koncepcí Univerzity Islandu.

Hlavním cílem programu bylo dát příležitost studentům s postižením intelektu plně se účastnit dění ve společnosti. Integrojícím aspektem bylo, že studenti absolvovali výuku s ostatními studenty univerzity, kteří jim jako mentoři poskytovali individuální podporu.

Učitelé i studenti participující v programu vyjádřili velkou spokojenost s touto dvouletou zkušeností. Administrátoři uvedli, že tento projekt umožnil studentům kromě získání akademických znalostí a dovedností ve zvoleném oboru také zvýšit sebevědomí a zlepšit dovednosti v sociální interakci. Studenti byli zvláště spokojeni s příležitostí ke studiu

společně s ostatními studenty bez postižení intelektu, což bylo dle jejich názoru klíčovým faktorem v této úspěšné zkušenosti ve vzdělání.

Pro více informací, prosím, kontaktujte: Bryndís Sigurjónsdóttir, národní koordinátorku Agentury: bryndis@bhs.is

10. ŠVÉDSKO – KAŽDODENNÍ ŠKOLNÍ ŽIVOT ŽÁKŮ S TĚLESNÝM POSTIŽENÍM: ETNOLOGICKÁ STUDIE

Školy pro tělesně postižené jsou ve svém každodenním životě charakteristické různými sociálními situacemi žáků, kteří zažívají (učení a) inkluzi či vyčlenění. Školní situace vyžadují pro tyto žáky úsilí všech zaměstnanců školy: učitelů, asistentů a představených místních a vládních orgánů.

Klíčovou otázkou této studie je: jak vypadá pro tyto žáky každodenní život v takové škole? Zpráva z této studie obsahuje následující východiska a perspektivy: konstruktivismus; perspektiva dítěte; perspektiva ostatních dětí; etnografická a kulturní analýza. Jedná se o explorativní studii, která se zabývá celkovou perspektivou každodenního školního života dítěte.

Hlavní oblastí zájmu je sociální situace žáků. Interakce mezi žákem s tělesným postižením a spolužáky se mění v závislosti na tom, zda se jedná o studenta v inkluzivním či v segregovaném prostředí. Jejich sociální situace je charakteristická svou komplexností. Jako příklad uveďme to, že tito žáci jsou součástí mnoha různých situací v učení. Proto důležitou roli hraje organizační zabezpečení školy a její celkové klima.

Další oblastí zájmu je vzdělávání žáků a rozvoj jejich znalostí. Zaměstnanci školy a rodiče se zajímají o specifika učení a požadují více informací a znalostí. Studie prokázala, že žáci mají individuální potřeby, např. potřebu delšího času a různých pedagogických řešení, z čehož vyplývá potřeba organizovaných doškolovacích kurzů a potřeba dialogu.

Studie poukazuje na nutnost podpory principů inkluze, avšak také na nejasnosti v tom, jak je využít v praxi. Komplexní postižení žáků klade na školy zvýšené požadavky v oblasti jejich flexibility a poskytování individuálního přístupu.

Další závěry studie se zaměřují na následující: důležitost závazku; uznání, že situace vyčleňování často nejsou zjevné, a zaměření na hierarchii (systém moci), ve které stojí postižení a gender (pohlaví) ve vzájemné interakci. Všechna tato témata poukazují na potřebu sebereflexe a inkluzivních strategií všech členů personálu školy a zainteresovaných úřadů.

Pro více informací, prosím, kontaktujte: Göran Nygrena, Univerzita Uppsala: goran.nygren@etnologi.uu.se

Zpráva je dostupná ke stažení ve švédštině na stránkách: <http://publications.uu.se/abstract.xsql?dbid=9351>

11. LUCEMBURSKO – NOVÁ „ZÁKLADNÍ ŠKOLA“

21. ledna 2009 byly odhlasovány tři zákony, které tvoří rámec pro novou „základní školu“. Tyto tři zákony společně reorganizují prvních devět let vzdělávání na pedagogické a na organizační úrovni, aby byly zajištěny lepší výsledky pro všechny žáky. Zákony vstoupily v platnost v září 2009.

Každá základní škola nyní může diferencovat své vzdělávání, rozhodovat a implementovat své vlastní iniciativy, aby dovedla žáky na úroveň požadovaných kompetencí, či dokonce na úroveň vyšší. Ústředními tématy implementace jsou pro školní rok 2009–2010 následující:

Vzdělávací stupně – od září 2009 budou všechny mateřské školy a první stupně základních škol, nyní nazvané jako základní škola, organizovány ve čtyřletých vzdělávacích stupních. Tyto vzdělávací stupně nahradí tradiční organizaci do ročníků.

Vzdělávací týmy – v každé škole budou vyučující společně konzultovat a pracovat v týmech napříč vzdělávacími stupni.

Týmy odborníků z různých oborů – každá základní škola může svolat profesionální tým složený z různých odborníků. Tento tým bude nabízet podporu dětem se speciálními potřebami.

Přístup zaměřený na kompetence – vzdělávání a učení založené na kompetencích stojí ve středu reformy a postupně bude implementován přístup zaměřený na kompetence. Týmy pedagogů budou intenzivně pracovat na vymezení kompetencí pro čtyřletý vzdělávací stupeň a vytvoří situace učení, které korespondují s přístupem zaměřeným na kompetence.

Nové nástroje hodnocení – budou zavedeny za účelem lépe objasnit způsoby, kterými žák rozvíjel své kompetence, a ve kterých oblastech by se nadále měl rozvíjet.

Školní plán úspěchu – každá škola vytvoří školní plán úspěchu, který definuje jednotlivé cíle vytyčené školou k tomu, aby vedla žáky k úspěchu. Školy mají určitý stupeň autonomie, aby mohly naplňovat potřeby dané jejich plánem. Mohou si přizpůsobit oficiální plány, vybrat didaktické pomůcky, modifikovat vytváření skupin dětí apod.

Školní rady – v létě 2009 vytvoří každá škola školní radu a ustanoví jejího předsedu. Od dalšího roku bude posláním rady podporovat organizaci školy, vytvoření školního plánu úspěchu, schvalovat výběr didaktických pomůcek a spolupracovat s rodiči.

Více informací na stránkách: www.men.lu

12. BELGIE (VLÁMSKY HOVOŘÍCÍ KOMUNITA) – NÁVRH NOVÉHO RÁMCE PODORY UČENÍ

Ministr školství Flander vytvořil na základě potřeby více inkluzivního školského systému plán pro stupňovaný systém školní podpory učení, který je v souladu s mezinárodním vývojem. Tento systém umožňuje právo výběru mezi běžnou a speciální školou za podmínek stejné úrovně asistence.

V souladu s modelem postižení dle WHO (ICF) doporučuje nový návrh nejprve způsoby, do jaké míry adaptovat kurikulum a požadovanou asistenci s ohledem na specifické potřeby dítěte. Byla navržena metodika klasifikace, podle níž jsou speciální potřeby charakterizovány úrovní potřebné asistence ve vzdělávání daného žáka a jeho potížemi.

Abychom určili validitu a reliabilitu tohoto nového systému, zkoumali jsme vybraný soubor 8 648 žáků (z celkového počtu 1 109 909, ve věku 2.5–18 let) ze škol hlavního vzdělávacího proudu a ze speciálních škol na úrovni základního a středního vzdělávání. Psychologové ze 73 školních psychologických poraden (School Psychological Services – SPS) byli osloveni, aby podle nových kritérií určili speciální potřeby. Byla vytvořena forma pro ruční a elektronické zadávání údajů na web, instalován helpdesk a otevřena databáze, kam mohli spolupracovníci poraden vkládat své komentáře.

Ze závěrů vyplývá, že zhruba 20% dětí prvního stupně základních škol má nějaké speciální potřeby. Z této skupiny má 12,5% lehké postižení intelektu a/nebo problémy v učení a 3,3% dětí prvního stupně základních škol má diagnostikované poruchy chování či poruchy autistického spektra. 16% dětí ve věku 12–18 let potřebuje vyšší úroveň adaptace; z toho 8,9% má lehké postižení intelektu a/nebo problémy v učení; 3,4% všech

žáků ve věku středoškolské docházky má diagnostikovány poruchy chování či poruchy autistického spektra.

Nová metodika prokázala validitu a reliabilitu systému, nicméně z ní plynou určitá znepokojující fakta. Zaměstnanci škol ještě nejsou dostatečně připraveni. Je zapotřebí velkých investic do vzdělávání a přeškolení učitelů, aby se školy staly kompetentnějšími ve vzdělávání žáků se speciálními potřebami inkluzivním způsobem. Tento systém také vyžaduje, aby byli pracovníci školních psychologických poraden vzdělávání ve využívání klasifikace pro děti a mládež ICF-CY. To vše je potřeba, aby pochopili fungování v bio-psycho-sociálním pojetí a mohli realizovat dynamické hodnocení potenciálu zaměřené na potřeby (spíše než užívat psychometrii) a také, aby vzali v úvahu faktory kontextu, jako je rodina a školní prostředí. O systému se nyní diskutuje na politické úrovni a vzhledem k současným změnám ve vládě ještě není uveden v praxi.

Pro více informací, prosím, kontaktujte:

Jo.lebeer@ua.ac.be & elke.struyf@ua.ac.be – Univerzita Antwerpy

marijke.wilssens@arteveldehs.be – Vysoká škola pedagogická se zaměřením na speciální pedagogiku v Artevelde

theo.mardulier@ond.vlaanderen.be – Vlámské Ministerstvo školství a člen Sboru reprezentantů Agentury

13. NĚMECKO – RATIFIKACE ÚMLUVY OSN O PRÁVECH OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

V březnu 2009 byla implementována úmluva OSN, jejímž přijetím se Německo zavazuje uzákonit princip inkluze. Ve spolkové zemi Šlesvicko-Holštýnsko byl vyhlášen rok inkluzivního vzdělávání ve znění motto: „společně to jde lépe“.

V dubnu 2009 prohlásil Ute Erdsiek-Rave, ministr školství spolkové země Šlesvicko-Holštýnsko, následující: *„Potřebujeme celonárodní změnu v pedagogickém přístupu, protože inkluzivní vzdělávání neznamená, že se má přizpůsobit dítě školám; toto se musí dít obráceně. Inkluzivní škola hlavního vzdělávacího proudu obecně znamená, že je vítáno každé dítě, zejména a zvláště pak, pokud má zdravotní, sociální či vzdělávací potíže nebo deficity ve školním výkonu.“*

Zahájení se konalo v průběhu mezinárodního sympózia v Rendsburgu, které bylo zaměřeno na výměnu zkušeností mezi účastníky z Německa a z Evropy – včetně členů Agentury. Bylo by potřeba více takových událostí, které podpoří proces implementace a vytvoření akčního plánu pro příštích deset let. Tento plán by měl obsahovat aspekty modifikace legislativy a financování systému inkluzivního školství.

1. července 2009 se konala národní konference zaměřená na článek 24 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením.

Jako expert byla pozvána Karin Evers-Meyer a zástupci Spolkového ministerstva sociálních věcí pro potřeby osob s postižením, kteří prezentovali výsledky kampaně „Vše inkluzivně! Nová úmluva OSN“.

Leták také prezentuje požadavky pro oblast vzdělávání. Vyzývá k vytvoření akčního plánu inkluzivního vzdělávání; stanovuje bezplatný přístup a inkluzivní podmínky studia na univerzitách a dává podnět k dobře organizovanému financování sociálních potřeb. Kampaň „Vše inkluzivně!“ byla realizována od ledna do března včetně osmi konferencí zaměřených na různé části úmluvy OSN, které byly organizovány Spolkovým ministerstvem sociálních věcí pro potřeby osob s postižením a 22 asociacemi.

Brožurku s výsledky kampaně naleznete na:

<http://www.alle-inklusive.behindertenbeauftragte.de/>

14. VELKÁ BRITÁNIE (ANGLIE) – ÚSPĚCH PRO VŠECHNY: DOBRÉ ZÁVĚRY PRO DĚTI A MLÁDEŽ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A S POSTIŽENÍM

Úspěch pro všechny je průkopnický projekt zaměřený na výsledky ve vzdělávání, který pozvedne aspirace dětí a mladých lidí se speciálními vzdělávacími potřebami a s postižením.

Od září 2009 se bude 460 škol v rámci 10 místních úřadů v Anglii účastnit projektu na dva roky tím způsobem, že umožní individuální přístup k učení, přesné školní hodnocení, sledování a intervenci, angažování rodičů a zlepšení výsledků.

Školy a místní úřady, které se na projektu Úspěch pro všechny podílí, budou „průkopníky“ v individuálním přístupu. Na konci projektu by školy měly vytvářet prostředí úspěchu pro své žáky a vědět, že mají škálu osvědčených strategií učení a vyučování, ze kterých mohou čerpat. Místní úřady zúčastněné v projektu by měly být schopny kompetentně identifikovat a pochopit potřeby dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a s postižením a účelně poskytovat své služby.

Posláním Úspěchu pro všechny je aktivní posilování ambicí všech. Projekt umožní dětem a mladým lidem se speciálními vzdělávacími potřebami a s postižením, aby se jako žáci cítili bezpečněji, pozitivně vnímali život ve škole a aby uplatnili svůj potenciál.

Projekt zapojí rodiče a umožní jim, aby měli větší důvěru ve vzdělávací systém a byli aktivními účastníky v procesu učení svého dítěte.

Více informací naleznete na webu: <http://nationalstrategies.standards.dcsf.gov.uk/node/189431>

INFORMACE O VÝTISKU

Evropská agentura pro rozvoj speciálního vzdělávání je nezávislou organizací s vlastní správou, kterou podporují její členské země a evropské instituce (Evropská komise a Parlament). Vydání tohoto dokumentu bylo umožněno díky podpoře členských zemí Agentury a Generálního ředitelství pro vzdělávání a kulturu Evropské komise http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_en.htm

Názory vyjádřené v EuroNews jednotlivci se nemusí nutně shodovat s oficiálními stanovisky Agentury, jejích členských zemí či se stanovisky Evropské komise. Komise není odpovědná za jakékoliv další využití informací z tohoto dokumentu.

U článků v tomto zpravodaji jsou uvedeny přesné zdroje. Elektronická verze je dostupná na webových stránkách Agentury: www.european-agency.org

Sekretariát:

Østre Stationsvej 33

DK-5000, Odense C

Denmark

Tel: +45 64 41 00 20

secretariat@european-agency.org

Kancelář v Bruselu:

3 Avenue Palmerston

BE-1000, Brussels

Belgium

Tel: +32 2 280 33 59

brussels.office@european-agency.org

Máte-li zájem o další výtisky tohoto zpravodaje či o jakékoliv informace o Agentuře, prosím, kontaktujte laskavě:

Reprezentanta Sboru reprezentantů, Zuzana Kaprová, zuzana.kaprova@msmt.cz

Národního koordinátora: Věra Vojtová, vojtova@ped.muni.cz

Tato podoba EuroNews je překladem vyhotoveným členskými státy Agentury z originálního rukopisu v angličtině. Text zpravodaje v angličtině či v jiných jazycích je k dispozici na stránkách: <http://www.european-agency.org/news/euronews>

Tisk: Halstan www.halstan.co.uk

Dostupné v jazycích: **CS**, DA, DE, EL, EN, ES, ET, FI, FR, HU, IS, IT, LT, LV, MT, NL, NO, PL, PT, SL, SV

ISSN: 1811-8119

© **European Agency for Development in Special Needs Education 2009**

EuroNews se tiskne na papír, který je vyrobený z buničiny pocházející z trvale udržitelného lesního hospodářství a bělený technologií bez použití chlóru (ECF).